

Sămănătorul

Revistă Literară Săptăminală

Supt îngrijirea d-lor :

D. ANGHEL, ST. O. IOSIF, M. SADOVEANU, C. SANDU-ALDEA, ION SCURTU
PENTRU PARTEA LITERARĂ.

G. M. MURGOCI
PENTRU PARTEA ȘTIINȚIFICĂ.

Sumarul :

- M. SADOVEANU. — Plăceri nevinovate.
A. STAVRI. — Cosinzeana (Poesie).
M. LUNGEANU. — La focuri (Icoane din popor)
C. TEODORESCU. — Cântărețul (După Goethe).
I. SCURTU. — «Furtul de la Ateneu» sau hoțul de păgubaș.
Redacția. — Cronică.
A. MIREA. — Cronică veselă.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul ACADEMIEI No. 3. — Str. EDGAR QUINET No. 4.

BUCUREȘTI.

EXEMPLARUL :

In țară . . . 20 bani
In străinătate 25 ,

ABONAMENTUL ANUAL :

In țară . . . 10 lei
In străinătate . 12 ,

„MINERVA“
INSTITUT DE ARTE GRAFICE ȘI EDITURĂ
B-dul Academiei 3, — Edgar Quinet 4
BUCUREȘTI

A apărut:

TEATRU

DE

I. L. Caragiale

PREȚUL LEI 2.—

De Vânzare la Toate Librăriile

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMINALĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :
B-dul Academiei, 3,
Strada Edgar Quinet, No. 4.
BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL
În țară 10 lei
În străinătate 12 »

PLACERI NEVINOVATE

Mă întilnesc din cînd în cînd cu maiorul Stahu, din tîrgul nostru. E un om în putere încă, bine făcut, scurt, pieptos, roș la obraz, cu un gît ca de taur. Își ridică cu mindrie, înaintea de a începe o vorbă, mustața groasă, roșcată. Indată se aprinde, grăind în ori-ce împrejurare cu minie, cu un glas care are ceva dintr'un gemăt, un glas rostit cu dispreț parcă, cu bărbia îndesată în cravată. Și cînd s'aprinde, rana închisă pe care o are la frunte din vremea războiului, se înroșește puternic și-și lămurește bine, între tîmplă și ochiul stîng, conturul de potcoavă. Îl găsesc cînd vreau; ca pensionar ce este, n'are ce face; acasă, în larma gospodăriei, nu ți-ar sta să-l tai. Repede își inspectează dimineața cei doi cai mărunți și cîinii de vînat apoi o pornește pe ulița mare, să se întilnească cu unul și cu altul, la un pațar de băutură după aceia, prinde a istorisi isprăvile lui vînătorești, amintirile din oaste și persecuțiile lui împotriva Ovreilor. Așa, într'un rînd, seara, îl găsesc în fundul unei odăițe, la o crîsmă pe care o descoperise el nu de mult. «Are un vin... zicea cu admirație; are un vin... «Și-și ridică ochii spre cer și întindea o mîna într'o parte. «Și este acolo o copilă, dragul meu!...» și ducea la gură trei degete de la mîna dreaptă. Îl găsesc cu căpitanul Cristian, din activitate, alt vînător mare. Cum intraî, maiorul Stahu începu să răcnească la mine, cu glasul-î gemut:

«Dragul meu! șezi colea pe scaun și bea un pahar de vin... E un vin, dragul meu... e un vin!... Și este o copilă!... Șezi... De jumătate de ceas căpitanul ista îmi trîntește niște minciuni de vînătoare, de-mi vine să-î vîr pumnul 'n gură, să-î fac mutație la fălci. Bine, mă, ce fel de vînător ești tu? Minciuna, mă, se spune ca să fie crezută, mai cu gingășie; dar nu așa, tronc! parcă ai trage c'un ciomag în baltă»...

Căpitanul Cristian, nalt și slab, cu două caere fumuriî supt nasul turtit, rîdea de se prăpădea, ridicând capul spre tavan și coborîndu-și-l îndată spre genunchi.

«Ce rîzi, mă? ce rîzi? strigă maiorul cu minie. Știi ce-mi spune? Azi, zice, cum am eșit în luceagul din vale, zice, am împușcat șase șitari. Auzi dumneata! Unde-s șitarii? Unde i-ai dus?»

— Unde să-î duc? răspunde Cristian. Acasă la mine. Ce? ți se pare lucru mare, domnule maior? Unul după altul, în jumătate de ceas: pîl-pîl-pîl-pîl! — Și eū tranc! și pe urmă *aport!* Și mi-î aducea Azor în gură... Era o frumusețe!

— Ei apoi! urlă maiorul trîntind cu pumnul'n masă. Să nu-î zdrobești țeasta capului?—Și mă privea cu ochii furioși.—Mai are el povești de-acestea. Aista-î vînătorul cel vestit, care și-a încărcat pușca cu piroane. A intrat în pădure... Să vezi cum a fost... A intrat în pădure, vede o vulpe,—o ia la ochi, tranc!, tocmai cînd trecea vulpea prin dreptul unui copac. Ce-ți pare dumitale, bre Vasilescule, pironul nemerește drept în coada vulpei, și țintuește vulpea de copac. Coșcogea vulpe! Și pe loc Cristian scoate cuțitul și se repede. Cum îl vede vulpea, începe să se frămînte îngrozită; trage, întinde, se zbate,—tușți! scapă din piele, o ia la goană și lasă blana animată în cui!»

Amîndoi rideau acuma de bubuia odaia ca de tunet. Maiorul se îneca și tușea, iar Cristian, ca un foiu creștea spre tavan și scădea, ridicîndu-și mîinele deasupra capului, și trîntindu-le apoi de masă. Chihăia subțire cu lacrimi în ochi.

«Cheh-cheh-cheh! domnule maior! măi las-o, domnule maior! asta o știu de pe cînd era bunica fată mare! cheh-cheh-cheh! tot așa spunea dumneata că ți-a căzut în *aret* cînele la locantă în fața listei de bucate, pe care listă de bucate era scris: ciulama de prepelițe! Astea le știu noi, domnule maior! le știu de mult! cumplit le știu, domnule maior!...»

Amîndoi le știau, și totuși se zvîrcoleau rîzînd. Apoi, după ce se mai liniștiră, se împăcară, căzură la învoială, cu trei șitari.

«Așa da, trei șitari înțeleg și eū!... vorbi maiorul. Hai, luați de ici. E vin bun, bre, vin *pervai*, nici n'ați băut voi așa vin... Acū cîț îi șagă-i șagă. Să vă spun eū o istorie, bre, c'o vînătoare... Cristian o știe, da' tu, dragul meu, n'o știu... Să vă istorisesc eū o vînătoare de rațe... Nici în America nu s'a întîmplat așa ceva.. Acū cincî ani a fost. Eū eram cel măi prima vînător, asta se știa. Gătește prefectul o vînătoare, și, firește, mă chiamă și pe mine. Eū sînt văr cu prefectul... Sînt văr și cu primarul conservatorilor, iar al liberalilor mi-î nepot... Noi stăm bine... ș'apoi le spun eū multe lor... Măi ieri le-am spus: Bre, ce-mi umblați voi mie, cu patriotism? Patriotism, bre, acesta este! și mă băfeam cu palma peste rană. Acesta, mă, făcut

de fierul păgînilor!... Da voi, zic, cum faceți patriotism în gospodăria comunei? Știm noi, zic, cum faceți... Mă rog cum s'a făcut în tîrgul ista al dumneavoastră, zic, trotuare?... Intr'un rînd a fost unul mai cu cap și nu știm cite zeci de mii de franci a cheltuit ca să facă trotuar de-acasă de la el, până la primărie... Iar ca să mulțumească pe prefect, a făcut și prefectului trotouar de-acasă pînă la prefectură... Cade guvernul; vine altul la primărie. Alt văr. Apoi el de ce să nu aibă trotuar de-acasă pînă la primărie? Și-și face și el trotuar, face și celuilalt prefect... Și pe urmă se duc aceștia și vine cellalt; dar el se mutase în altă parte de tîrg. Hai, face trotuar de-acasă pînă la primărie... Să vezi cum rîdeau!... Și eu zic: faceți, băeți, faceți... Aveți fete și-î nevoe de zestre... Ce să le faci?... Așa-î vremea... Și făceau un haz; ei is băeți buni, nu se supără...

Da să vezi cu vinătoarea. Sînt de atunci vre-o cinci-șase ani. Hotărăște coconu Iorgu, prefectul, să facem o cumplită vinătoare la iazurile lui Grumeza: trei iazuri unul după altul, de sute de falcă, ș'o rățarie, ș'o rățarie, de se întuneca soarele cîte-odată.

Bine. se face. Se încarcă două hărăbăli cu toate cele ce trebuesc. cu mîncări, cu vinuri, mă rog ca pentru o petrecere strașnică. Ne luăm noi cu toții, primar, director de prefectură, toată administrația mai de seamă, și toți prietenii... Ne luăm cartușe, nu glumă, ne suim în trăsuri și hai după hărăbăli, la iazurile lui Grumeza.

Ici era deal, colo deal, și înainte și înapoi păduri de trestie, cît a fi lumea! In fund, departe, o iezătură și o moară, dincoace altă iezătură și altă moară, și hăt la vale, luncă. moară și altă iezătură... Mă rog ție, așa loc de vinat și Dumnezeu din ceruri l-ar fi văzut ș'ar fi zis: Aferim!

Da noi, ca niște oameni cum se cade, întîiu ne punem la ospătat, des de dimineață, la răsăritul soarelui, și mîncăm repede, și bem cîte un păhărel de vin, și veselie, și veselie, și vorbă pe pajiștea malului, între sălcii, și încep niște discuții, dragul meu, phe! niște discuții cumplite... Iar cositorii se duceau pe dealuri la iarbă, șirag, și se uita prefectul, văru-meu Iorgu, după dinșii, și ridea cam a batjocură: «Ei, îi vezi? zice. Ei sînt mai boeri de cît noi!» Și începe să se supere, că el, ca prefect, are năcaz cu proprietarii, că toată lumea strigă, că țaranul, domnule, e leneș, și umblă numai cu rachiu'n cap.. Și vorbă și strigăt, că țaranu-așa, că țaranu' pe dincolo... Măi! mă gîndesc eu, ce dracu, cînd are să se sfirșească harhatul ista? Și încep să mă înfurii, și-mi umflu eu pieptul; și pornesc... Acū mie, drag nu mi-e țaranul... De ce să-mi fie drag? Nicî n'am de aface cu el! Da mă gîndesc eu: toți cuconașii ceia ce-mi fac? ce-mi umblă ei și în-

tîrzie vînătoarea? Și mă mîinii cumplit, bre! cumplit mă mîinii! și unde nu încep a boncălui la ei ca un taur, pe onoarea mea! «Ce? zic. Acela-î leneș? Bine-î, leneș! O primăvară, o vară, o toamnă muncește de-avalma cu dobitoăcele lui, și-î leneș! Dacă muncește, cînd bea? Dar hai să zicem că bea! Da' noi, bre, zic, noi, cumplit muncim! Noi, bre, sîntem oameni strașnici! strașnici oameni sîntem! și urlam tot mai tare, tot mai păgîn. Strașnici sîntem! Dimineața, zic, după ce răsare soarele, crăpăm un ochiū numai și prindem a căsca: Haac! și ne întoarcem pe ceia parte și mai tragem un somn. Intr'un tîrziū ne deșteptăm adică, ne întîndem și iar prindem a căsca: Haac! și strigăm să ne vie cafeaua. Bine. Vine cafeaua! bem cafeaua! și iar ne pălește căscatul! Și abia - abia ne îmbrăcăm; și după ce ne îmbrăcăm, mai gustăm ceva, și ieșim la plimbare. Ieșim! Ne întîlnim cu unul, ne întîlnim cu alții. Hai să bem o țuică. Te duci. Bei, bre, o țuică, mai bei una, mai mînînci un peștișor c'o franzeluță și mai dai pe git un păhărel, pe urmă, bre, ți-î foame. Și după ce mai gusti ceva, te duci repede la masă, — ș'acolo te așezi, și începi, mă înțelegi, și dă-î și dă-î! inghite un fel de mîncare, pe urmă încă un fel de mîncare, pe urmă al treilea fel, ș'al patrulea fel, și trage-î vin, și ia o bucățică de brînză, ș'un măr, și iar o leacă de vin, pe urmă o cafea... Și pe urmă o leacă de somn, dupa masă, ha? și hor-hor! hor-hor! Și pe la toacă te scolî și sinti așa un fel de lene... Și te scolî, încet, și pornești să ieî o leacă de aer... Și te oprești colo, cu prietiniū, și bei o bere-două, joci *carambol*; pe urmă mai bei o bere. Și într'un tîrziū, bre, iar te abați pe la o țuică, și iar ți-î foame, și abia aștepti masa de sară... Și la masa de sară, dragul meū, iar trei patru feluri de bucate, mă înțelegi; și vin, și lichior, — și pe urmă te pălește așa o lene, mă, o lene te pălește... și parcă-ți vine să te culci nu știū cum... Da, da, bre! așa-î bre! lasă-l să fie leneș, zic. Tare-î leneș, zic. Bine că-î leneș!» zic. Și ei se tăvăleau pe iarbă și făceau un haz și nimenea nu putea să mai vorbească.

Ș'asa le-am curmat eu discuția, și pornim cu toți la deal, încolo, la cel dintiū opust... Pînă acuma s'a cam încurcat povestea, da de aici înnainte vă spun cum a fost vînătoarea... Numai să nu rîdeți atita și să mă lăsați să sorb un pahar de vin».

Maiorul era furios, ca tot-deauna cînd povestea, și potcoava i se înlăcăruse între tîmplă și sprinceană.

«Iată cum a fost! strigă el. Ne-am dat jos, și trăsurile stăteau gata, cu caii inhămați. Și cu toți ne-am înșirat pe opust. Pe urmă a pornit semnalul. Și oamenii intrați în iaz cu luntre, cu plute, și cei de pe maluri, gonașii, au început a chiui cumplit, a șuera din toate părțile

și a zvîrli cu bolovanii în desişurile de stuh. Și era o larmă, și era, bre, o larmă! Și s'au ridicat în sus mii de rațe, bre, mii de rațe, mă înțelegi? Și treceau spăimîntate peste opust. Și noi, de ici, poac! poac! poac! trăsneam din toate părțile. Și ele treceau și noi trăgeam. Și cădeau una după alta. Care pe iezătură, care în stuh, care pe baltă, nimenea nu le-a mai știut numărul... Cite au rămas prăpădite, cine știe! S'au strîns oamenii, le-au cules. Au umplut o jumătate de haraba.

Și ne-am suit, dragul meu, în trăsuri; gonașii s'au așezat iar, din coada iazului al doilea, iar noi ne-am dus la celălalt opust. Și iar ne-am înșirat. Și iar au pornit urlete și fișituri, și rațele iar au înnegurat cerul, și iar buluc asupra noastră, și iar pocnete după pocnete, și iar cădeau, care aripate, care moarte, cădeau, bre, parcă era o minune... Și veneau și le culegeau de prin apă, de prin papură, de pe drum... Măi, se opriseră țărani din coasă pe dealuri și stăteau și se uitați ca la o minune... Măi, și era un rîs, ca la o comedie era, pe onoarea mea!

Și iar în trăsuri, mă înțelegi, și hai la moara a treia. Da acuma, cînd au zburat rațele, — he-hei! tocma 'n naltul cerului s'au suit și unblau virtej, spăimîntate, pe sub nourii, de nu le-ar fi ajuns nici dracu' pe acolo... Ne-am cățărat noi pe moară, am cercat cu cite un glonte, degeaba! unblau virtej pe la vîntul cel turbat, și au lăsat dracului și cuiburi și ouă, și puî, și s'au dus ca o negură spre vâdurile Moldovei.

O haraba de rațe împușcate, bre! Afară de cele prăpădite, stricate, rănite numai. Și pune-te după aceia pe chef pînă în seară! Și dăi, și dăi... Așa ceva, îți spun drept, rar se întîmplă...»

Cristian căpitanul de-abia își trăgea sufletul și se inneca cu pahare de vin, pe cînd maiorul, mai liniștindu-și viforul minieii, — parcă își adusesese aminte, de ceva, crăpase ușa și se uita cu luare aminte, pîndind, așteptînd, căci la crișna «Vădanei» vinul avea un gust deosebit, de ochii negri sprincenați...

MIHAIL SADOVEANU.

CUGETĂRI

Sînt eroi cari vreau să dezarmeze pe dușman — înainte de luptă.

*

Unii cred că a fi «actual» în discuție înseamnă a te certa — ca să strîngi lumea și să o interesezi!

Z.

C O S Î N Z E A N A

Rare ori răsare zîna,
 Ochi adînci negri ca mura ;
 Crinul cel mai fraged mîna;
 Trestie statura.

Glasul cîntec. fața soare ;
 Părul val bogat de fir,
 Dinții de mărgăritare,
 Gura trandafir.

Brațe albe de ninsoare,
 Sînul unda mării.
 Urechiușa ei o floare,
 Raiul sărutărei!

A. STAVRI.

L A F O C U R I

— ICOANE DIN POPOR —

Fetele se uită acum una la alta, zîmbind șiret, își fac curaj și întăresc glasul :

— «Somn mi-e maică ș'ași dormi,
 of!

Și n'am pat d'a hodini,
 ma!»

— «Du-te fică, du-te fică
 Și te culcă,
 of!

— Du-te 'n patu drăguțului!»

— «Acolo maică m'oiu duce.
 of!

Că e somnișoru dulce
 Și e pat de fecioraș,
 Miroas' a trandafirășii!...»

Luna rotundă și rumenă la față se ridică tot mai mult și se rostogolește ca o minge pe cer. Din lumina ei se țese 'n aer o pînză

mare, gălbue ca o maramă de borangic. Și petele ei se văd acum mai bine ca orî cînd. Ceî de la foc se uită lung și 'ncep vorba. Flăcăii spun, că în dunga aceia 'ntunecată, e un cioban care-și usucă obielele la soare; iar cucoanele se jură, că se sărută doi îndrăgostiți.

— «Uite, uite, stați îmbrățișați!» vorbește una dintr'insele. «Ea e 'n stînga, i se vede bine părul».

— «Așa e, bine zice Dumneaei. Par'că s'ar desluși mai mult acu!» prind a întări ceî de la foc. «Vezi tu, mă, minune?».

— «Bine, dar atuncî cum rămîne cu ciobanul? El își mai usucă obielele? Or le-a ascuns, ca să nu miroase la îndrăgostiți?» întrebă un tînăr subțiratec dintre streini, tot învîrtind mereu în mîna un bastonaș.

— «Apăi asta trebuie s'o știți d-ta!» îi răspunde un flăcău dintr'un colț, care a văzut în vorba asta o împunsătură. «Că d-voastră, ăștia cu învățatură multă, trebuie să știți și toaca 'n cer».

Tînărul simte bobîrnacul și nu se lasă invins.

— «Nu, asta nu se 'nvață în cărți pe la noi! Poate că pe aici pe la d-voastră!»

— «Apăi atuncî ce Dumnezeu învățați p'acolo, atîți amar de ani?» începe leica Uțica Pascului, o femeie cam în vîrstă și vorbăreață foc. «Că de aci de la noi, ciți au plecat la 'nvățatură nici azi nu s'au mai întors. Au venit doar doi, unu mort de oftică și altu nebun!»

— «Și-i vezi, că se miră, zău așa, — reia vorba flăcăul, — cînd îi întrebî de cite-ceva. Apăi la noi era odată un popă, — nu e așa leică Uțică? — Dumnezeu să-l ierte, că e mort — care n'o fi 'nvățat atita carte ca ăștia de azi și, spunea taica moșu, că auzia, la miezu nopții, cum toca 'n cer, cînd se adunau sfinții la rugăciune!»

— «Vezi bine c'asa!» răspunde femeea; dar și colea 'n dos s'aude cum toacă tot-d'auna sara, așa cînd se 'ngină ziua cu noaptea. Pe semne că e o biserică 'n inima stîncii!»

Ciți-va străini zîmbesc prin coada gurii.

— «Așa, așa, nu rîdeți d-voastră! De tocat, toacă 'n toată sara; dar de auzit n'aud de cit oameni, cari is buni la Dumnezeu!»

Dintr'asta s'a început vorba, ș'a ținut tărărae-lungă, până ce se auzi un cîntec, venit din spre mijlocul satului. Ceî de la foc fac tăcere:

— «Ssst! Auziți! Niță Stoica!»

Și cîntecul se aude acum lămurit;

— «Foaie verde ș'un granat,
Legea ta de om bogat,
Toată eara te-am rugat,
Să-mi dai vre-o două parale,

Că-mi mor copii de foame,
Să le cumpăr ceva sare,
Că mălai le-am cumpărat
Și-l mănincă nesărat!»

Flăcăi și fete încep acum să rîză și să cînte și ei:

— «De la beat cîrciumă viu,
Cu partea într'o căciulă!
Merg pe gard, mă știu de drum.
Nici un latră nu mă cine,
Nici un punge nu mă bou!»

Omul se oprește, cu mîinile 'n șolduri, cu capul ridicat:

— «Ce, mă, prăpădiților? Rideți de mine, c'am băut un pahar-
două de rachiū?... Am băut, mă, să mai uit năcazu! E, he, mă!
Voi ce știți?... Ș'am băut banii mei, n'am băut p'ai nimănu!»
Și trece mai departe, bălăncănindu-se tot drumul și cîntînd:

Legea ta de gulerat!
Tot cu vorba m'ai purtat.
Tot ai zis, că n'ai schimbat!..
Foe verde bob năut!
De-am avut, de n'am avut,
La tine n'am mai cerut
Ș'am făcut cum am putut,
Nimenea nu m'a știut!»

A apucat pe ulicioara din dosul cazărmiî, merge o toană bună,
se oprește 'n loc și cîntă:

«Foe verde mărăcine!
Se face vară ca mine!
Oiu pune bîta pe tine
Și mi-i zice tu jupîne,
Dămnule și căpitane,
De frică mi-i da parale!»

O frunză de palten zboară 'n aer, încă una și apoi altele multe.
S'a pornit, din «Valea lui Ecle», o sfoară de vînt, aducînd cu ea
cele din urmă cuvinte ale omului ajuns acasă:

«Căpitaniî sînt la tîrg
Și eu sînt Ion din Crîng.
Nu mai-mi zice căpitane,
Și zi-mi pe nume Ioane!»

Flăcăii mai staū ce mai staū, pînă ce o parte bună din ei, — leatul
din toamnă, — se mișcă odată ca un zid, zic un «Rămîneți cu bine»
și pleacă, fluerînd și cîntînd:

«Foicica bobului!
Lung e drumu Oltului:
Dar mai lung al dorului!...

Au ajuns dincolo de moară și de ferăstrae, la răspîntea de la cruce. Ș'aci sint adunați băeți mulți, dar tot de cei mărunți. Flăcăii fierb de ciudă, cînd îi zăresc, că pe seama lor o să rămîie fetele din toamnă 'ncolo.

— «Ce, mă, cotoilor? V'ați șters întii la nas, cînd ați v'int la foc?»

Și băețandrii o iaū repede și frumos la picior, pe cînd flăcăii se rotesc pe lingă foc; dar staū așa par'c'ar fi plouați!

Din valea stincoasă, din spre «Ghimbavu», iese o răceală simțită. Și vîntul suflă tare aci, prin sălciiile de la gîrlă și prin teii de pe marginea drumului, rupe tot mai multe foī galbene și le poartă, prin aer, aci coborîndu-le, de-ai crede că le lasă pe pămînt, aci ridicîndu-le furios și ducîndu-le, cine știe unde, departe, așa cum se joacă și soarta cu viața noastră!... E cea d'întii suflare a vîntului de toamnă, care curăță rămurile de frunzele 'ngălbenite, care usucă iarba ce a scăpat de supt coasă or de o gură flămîndă, care umple capetele omenești de gînduri multe!

Tinca, fata cea voinică și frumoasă a lui Duruian, se uită lung la Iosiv al lui Bălan, un flăcău de vîrsta ei. Il vede așa tăcut și-l întreabă:

— «La cin'te gîndești?»

— «La cine mî-e drag!»

Ochii se 'ntilnesc și inimile lor se string, ca de o teamă neînțeleasă. El oftează, iar pe Tinca o taie lăcrămile. Ca să nu se bage de seamă, se pleacă și 'mpinge un tăciune 'n foc.

— «S'a copt dovleacu, soratelor!» zice ea.

— «Să-ī facem și lui rînd!»

Un flăcău se apropie, dă jarul la o parte, scoate de sub el două scofleji mari și le taie cu cuțitul în bucăți mărunte și 'mparte la toți cite una.

Flăcăii mîncă de mîncat, mai scot cite o vorbă-două din gură; dar cu ochii petrec frunzele ce sboară și simt cum pe sullete li s'a lăsat o peatră mare, care innăbușe 'n ele toată voia bună. Săracii, cu focu lui Sumedru o să se încheie lanțul ăsta frumos al petrecerilor și o să se gătiaască frumușel de dus, care 'ncotro l-o duce norocul! Unii permanenți, puținii doar cu schimbul și cei mai mulți la călărași și la roșiorî, că au trupuri înalte și subțiri, ca brazii ce cresc în fața de munte.

— «Cit mai avem, măi frate, pin' ne-o lua la miliție?»

— «Vre-o șapte-opt săptămîni, mari și late, ca mine te pome-neșți c'au trecut!»

Pe fete le coprinde jalea. Piepturile lor saltă într'un oftat lung, și 'n liniștea nopții, fac să plutească un cîntec tremurat, nespus de duios :

«Foaie verde mândralace!
 Tu te duci, neico sileace,
 Dar eu ce focu m'oiu face?»
 — «Tu te-î face puică bine,
 Că rămiî în sat la tine :
 Dar eu m'oiu face mai rău,
 Că mă duc din satu meu.
 Și ti-î face, puică, bine,
 Că mai sint flăcăi ca mine !»
 — «Fie flăcăiași ca iarba,
 Mi-or ține calea de geaba
 Și frumoși ca niște fagi,
 Ce folos de nu mi-s dragi!
 Fie voiniceî ca brazii,
 Să treacă de brazî în sus,
 Dacă nu e cin' s'a dus !
 Dacă nu e, nu-î și nu e
 Puișor, să mă mîngiie
 Și pe brațe, să mă ție.»

Și tot mai limpede, mai cald și mai plin de jale iese cîntecul din inimile 'ncinse de văpaia dragosteî și 'nnorate o clipă de gînduri triste :

— «Foaie verde trei lămiî !
 Tu pleci, neico, eu rămiî ;
 P'ale cui brațe mă puî
 Și cu cin' să mă mîngii ?
 Cu doru star'ar pustiu,
 Tot cu el m'am mîngiiat,
 De cînd neica a plecat!»

Flăcăii o pornesc trîmbă de la oc; iar fetele cîntă mai departe, mîngîindu-le drumul:

— «Și iar verde ismă neagră !
 Iacă neicuța că pleacă ;
 Puica 'ș așterne, să zacă !
 Nu zace de boală grea :
 Zace de inimă rea,
 Că a plecat neicuța !»

Și din toată furtuna cîntecului, se desprinde un glas subțirel, se 'nnalță și plutește departe, ca o chemare dulce :

— «Frunza verde foi de nuc!
Iacă puic'acu mă duc,
Pleacă-te să te sărut!»
— «Sărută-mă, neică, bine,
Să-mi fie un an de zile,
Până-î veni iar la mine!..
Și iar verde mărăcine!
Eu mă duc, puica rămîne!
Plinge frunza după mine!
Plinge frunza și carba
Și mindra mea săraca,
Cum ofta și cum plingea,
Cînd am plecat de la ea!..
Faci, mindro, nu mai ofta,
Ca n'om trăi cît lumea
Ș'om trai o vara-două
Și ne-om trece ca o rouă!..»

E glasul bieteii Tinchii. «Opt săptămîni numai și o pleca Vică al ei și mă-sa i-a spus, că mai așteaptă doar pîn' atunci și sparge borîța dintre ei. O mărita-o după Ionu Dudului, un flăcău tomnatec și cam nătintoc, că și ea-î fată mare și măritișu' nu se uită la legăturile dragostei, cum nici dragostea ei n'a ținut în seamă piedicile maritatului»...

Maî spre cîmp, la «Roghină», lingă oborul de gloabă, licărește un foc mare-mare. Aci sunt fetele cele mai multe, maî mari și maî hazoase. Aci e și Mariuța lui Nistor, o fată cam sburdalnică din firea ei și cam pișînd alături cu drumul; dar cu un vîers, ce te seacă la inimă. Aci însă, nu-î mult de stat, că și-au vîrit vătraele jandarmii și se grozăvesc în fața fetelor, c'o să stingă focul, dacă nu stau binișor lingă ei și nu le cîntă cîntece de dor. Flăcăilor nu prea le vine la socoteală lucrul ăsta; dar se feresc să scocioare lucrurile și să'nceapă vorba cu oamenii stăpînirii, că sunt răsbunători, bată-î sfîntul, și pe cîți au avut ei mîc, din oameni bunî și cinstiți, i-au snopit în bătăi și i-au vîrit și'n pușcării!

La 'nfundătura dintre biserica din joseni și cea de mijloc, e o leacă de foc și cițiva flăcăi fac ochi dulci unei femeii, tînără, fără bărbat. Aci să tot stai însă și să te prăpădești de ris de năsbitiile Marinii, vestită prin gura ei fără lacăt. Și leica Sanda lui Coleș povestește cîte și maî cîte de smeî, de strigoî și de draci împelițați.

La podișca de mesteacăn, lingă Sănducu, e iarăși foc mare, ca la cazarmă și'n cîmp. Și-s fete tinerele și frumoase, ca nicăieri în altă parte. Ce folos însă, că amestecul strein le strică tot rostul bieților flăcăi?.. Aci se adună și tineretul învățat al satului și vin

și fete bogate dimprejur. Aci scîrție unul din vioară și tinguitul coardelor plutește în văzduhul liniștit și merge de se'nfundă în crăcile dese ale brazilor de pe coastă. Aici clocotesc și cintece ne mai auzite și se vorbesc lucruri neînțelese pentru niște oameni așa ca ei.

Mulți dintre flăcăi au aci cite o aleasă, și-i săgeată la inimă cînd le văd șezînd lingă alții, le văd rizînd și glumînd chiar cu niște oameni, cari doar pînă mîine-poimîne or mai sta în sat și cari cîntă prin ce locuri depărtate și-au lăsat, or și-or vinde inimile și cari simt plăcere, că zăpăcesc pe biete fete, cu vorbe meșteșugite și pentru prima oară auzite acum de ele.

Amăriți, tăcuți, pornesc mai departe flăcăii pe marginea dreaptă a «Riușorului», apă mică, dar iute foc și minioasă 'n timp de ploie, stăvilită de amîndouă părțile cu ziduri frumoase, cu arbori și cu drumuri ca'n palmă de netezî. Numărul flăcăilor a sporit mult, în trecerea pe la atîte focuri, și aceleași simțiri s'au născut în inimile tuturor, și aceleași gînduri le mîna pașii încet, spre cel din urmă foc. De departe s'auziau cîntece, ris și vorbă; dar cum au sosit ei, a nctat tot curagiul. Pe blănițe și pe pietre sta și aci roată vre-o cițiva flăcăi, o femeie-două și'ncolo fete multe. În deschizătura dinspre drum, pe jețuri, aduse anume din vre-o casă, se zăresc niște streini, cit se vede după chip și după port. Doi din ei par mai desghetați, întrebă măi una, măi alta, numai unul, îmbrăcat c'o hăinuță de uniformă, cîrpiță p'alocuri, cu părul mare, creț, a rămas ca mut, cu ochii pironiți în jos și scormonind pămîntul cu virful ghetelor. Din cînd în cînd ridică capul, spune o vorbă scurtă celorlalți; aceștia cată'n toate părțile și nu știu ce să'nceapă.

Flăcăii s'au oprit măi la o parte, se uită unul la altul, zimbesc și șoptesc ceva. N'a trecut apoi mult și-și fac semn, zic «bună sara» și dau să plece de la foc.

— «Da' ce? Așa curînd? Stați c'am pus un pietroi, să se coacă!» spune'n glumă o fată.

— «Ne ducem și noi în altă parte, unde e de nasu' nostru; de, vezi d-ta, aci sînt unile obrazuri subțiri, învățate cu dresuri scumpe și cu parfum, și nu pot să rabde miros' de opincî nerase!»

După puțin sfat, măi la o parte, se despart în două: unii o ia în sus, alții'n jos; iar unul se'ntoarce la foc.

— «Ei măi sta o țiră, să păzesc pe Geana, vecinica noastră. Mi-i teamă c'or fura-o coconașii ăștia, cari își rup ghetetele, bătînd toată ziua drumu' pe la noi!»

Străinii atita au așteptat și au luat-o la picior; cel cu părul creț nu se mulțumește numai cu plecatul, și o rupe la fugă pe drum în

jos, trece gîrla, încălțat cum se găsia, și iese 'n drumul celalt. Dar flăcăul, care a rămas la foc, flueră de trei ori, după 'nțelegerea dintre ei, și se aude 'ndată o răpăială pe punțile din sus și din jos, vorbe multe și un strigăt :

— «Stăi nemțesc, să te 'ncălzesc!»

Și mai apoi :

— «Stăi, ciurpetecule, nu țipa, că-ți muiem oasele ! Asta-î meseria ta, frige-linte ? Pentru ce-ți dă ție stăpînirea leafă, ca să 'nvîrți capu fetelor cu pudră și cu parfum și cu fel de fel de gogorițe d'ale tale ? Or să-ți vezi de treabă, să 'nveți aî copii, cari toată ziua joacă șon-tropu' pe drum și dau cu pietre 'n oameni?...»

«Spune tu, ce să-ți facem acû ? «O să-ți sucim gîtu' ca la un pui de găină !»

— «Ertăți-mă ! N'am să mă fac !...»

— «Auziți, mă, ce zice nemțescu' că n'o să mă strice banii pentru fetele oamenilor, și mă bine o să-și cirpiască sdrențele de pe el, o să plătească datoriile pe la circiumi și n'o să mă umble flămînd, ca un cine zi și noapte, cu gînduri drăcești în cap !»

— «Așa-î mă ?» întrebă unul pe la spate, care tremura de dorul d'a lovi odată cu bîta 'n el.

— «Așa !» răspunde el cu glas moale.

— «Dar dacă te-om măi prinde vreodată p'aci, pe după grădini, or ținîndu-î calea pe undeva. cum făceaî pîn' acû?... Să-ți tăiem picioarele ?»

— «Să-mî tăiați !...»

— «Așa ! Zi amin ! Și acum, ca sa fie vorba cu temeiu, haî, firtății la gîrlă, să sfințim prin botez învoiala ! Sus cu el !...»

— «Aoleo !» Bîlfîbîc în apă. Și apoi, să vă țineți picioare, că măi e mult pîn' acasă !...»

La foc începe acum risul !

— «Ce i-ați făcut ? Spuneți 'drept !»

— «Ia, măi nimic ! I-am făcut vînt, să se scalde nițel în «Riușor», să se răcoriască de văpaia dragostii. Atit deocamdată !

«Nu s'a mîlțumit zănatecu' cu pietrele ce i-am pus odată după spate și a cercat norocu' măi departe. O, de l'ar măi împinge păcatu' să ne măi cază odată 'n ghiare, că vaî de măiculița lui ! Ar spune și la morți ce-ar păți !»

Geana Radului s'a dus de mult în casă, cu caerul nesfirșit. Era pusă, săraca, în încurcătură mare. Îi era milă și de el : dar și rușinea de flăcăi și de lume nu era măi mică.

Flăcăii s'au împrăștiat, ducându-se fiecare la focul unde și-a lăsat inima.

După o toană bună, o femeie prinde-a povesti cîte ceva din vorbele ce umblău prin gura lumii' despre «nemțesc».

Așa, se zicea, că el nu e școlit și nu-i nici învățator ca toți învățătorii, ci-i un neisprăvit, un vintură-țară, care și-a încercat norocul în multe treburi și în multe locuri. Că, de cînd a venit în sat tot cu hăinuțele astea a fost văzut, că nu-i cîrciumă la care să nu fie dator pentru tutun, pentru băuturi și mincare. Că, ce bruma lefcioară avea, o toca 'n cărți cu cucoanele și pe fleacuri, cu cari mrejește fetele. Că, într'un sat, nu știu care unde a mai fost, a făcut tot isprăvi d'astea și că a scăpat d'acolo, spălînd putina 'ntr'o noapte. Și, la urmă, femeia zice către flăcăii, cari au mai rămas la foc:

— Să vă ție Dumnezeu cu zile, băeții maichii, c'ați dat papugiului o prăftoriță bună!»

A eșit acum luceafărul de ziuă, sus pe podul verzuî de d'asupra pădurei de brad, licărînd ca un ochi, care știe multe.

Fetele au dat gata caerele și se gîndesc la plecat. Unii dintre flăcăii le 'ntovărășesc pe drum, alții le așteaptă în cîte un colț, și dragostea ține multă vreme genele deschise și inimile 'n viltoare, pe cînd luna își tremură razele-i de aur, și-și scaldă fața 'n apa «Riușorului».

Rucăr.

M. LUNGIANU.

CÎNTĂREȚUL

DUPĂ GOETHE

«Ce sron de cînt, întîrziat,
«Sabate dinspre poarta?
«Chemăți pe meșter în palat,
«Simțirea-i ne-o împartă!»
Vorbește Craiul; un scutar
Eși, se 'ntoarse; Craiul iar:
«Să între-aci bătrînul!»

*

«O, nobili Doamnă, ursita mea!
«Mă 'nchin, frumoase Doamne!
«Bogate ceruri! Sca de stea!
«Ce minte să le 'nsamne?»

«In fața oarbetoṛ splendori,
«Vă 'nchideți, ochilor ușori,
«Nu-î timp a sta 'n uimire!»

*

Și, pleoapele 'mbinându-și, el
Cîntări a smuls din liră,
'ă toși ai largului castel,
Pătrunși adînc, l'admira ;
Iar Craiului așa-î placu,
In cît răsplata-î și făcu
Chiar lanțul său de aur.

*

«Nu mie, nu, ci da-l cestor
«Viteji, cari te 'mpresoara,
«Din ochii ageri ai căror
«Vrăjmașa spada sboară ;
«Ori, sfetnicului înțelept :
«Așa odor i-ar fi cu drept
«Pe lingă'a țării grija.

*

«Eă cînt, cum cînt'o pă-ărea
«De crîng legata-î soarta :
«Cîntarea gurii 'n însă-și ea
«Intreaga-î plăt'o poartă.
«Ci, totuși, de-î pe placul mea,
«Păharul cel mai scump îl ven
«Cu cel mai verhiu vin negru.»

*

La gura 'l duce, visel bea :
«O, sfîntă hăulură !
«Noroc în easa unde ea
«I-un dar făr'de măsură !
«La zile mari, nu mă uitați
«Și cînte celui vrednic dați,
«Precum vă daă eă cînte!»

C. TEODORESCU.

„FURTUL DE LA ATENEU” . . .

— SAŢI CINE-ŢI HOŢUL DE PĂGUBAŞ ? —

Constatări şi acte, atîta vor cuprinde rîndurile acestea. Constatări şi acte hotărîtoare pentru reputaţia literară a cunoscutului subiect satiric, d. Virgil Cioflec.

Se ştie că d-sa se credea şi se proclama, cu multă dragoste de sine, un critic fenomenal, în deosebire un mare critic de artă. De la opera unui Grigorescu şi pînă la colţurile de atelier, geamurile şi bucătăria cutărui artist mai tînăr, atotscriitorul V. Cioflec trata cu egală competenţă orî-ce problemă — de interior sau de exterior — a vieţii şi activităţii artiştilor noştri. Dar slăbiciunea d-sale era pictura. Aici era magistrul fără rivali, autoritatea fără apel. Cuvîntul d-sale era considerat cel din urmă — în toate sensurile —, cînd se ocupa de vre-un pictor şi de pinzele lui. Deunăzile, abia se închisese mormîntul neuitatului Grigorescu, şi nimeni altul de cît V. Cioflec vesti cu zgomot... o monografie asupra operii lui. Toată lumea, fireşte, a rămas uimită de hotărîrea pigmeului de-a se face nemuritor prin nemurirea într'o monografie a titanului trecut la vecinicie. Numai d. Al. Vlahuţă mai avu curajul legitim să . nunţe şi d-sa o monografie asupra lui Grigorescu. În faţa acestui conflict neaşteptat, unii, printre cari şi noi, se mîngăiau cu speranţa că d. V. Cioflec va înţelege, acuma cel puţin, sfatul discret al maestrului adevărat către maestrul de contrabandă. Ilusie! Ca să arate că este singurul competent a studia pe Grigorescu şi a-i alcătui monografia, d. Cioflec se apucă de lucru şi, fără de veste, iată că o descoperire genială, o faptă eroică epocală e trimbiţată prin presă. Documentul, publicat în «Dimineaţa» şi «Adevărul» de la 21 Decembrie 1907, merită să fie păstrat posterităţii:

«Furtul de la Ateneu».

«Primim de la d-l V. Cioflec următoarea scrisoare :

«Stimate d-le Mille,

«Pinacoteca Ateneului posedă între alte bucaţi de valoare frumoasa pînză a lui Grigorescu «In Atelier»; zic posedă, căci mare va fi mirarea tuturor acelor care o admirau cînd vor afla că *acea bucată e înlocuită cu o copie*

«Pe a mea răspundere fac această denunţare publică şi vă rog să cereţi celor în drept o anchetă să se facă cît de repede spre a putea stabili responsabilităţile.

V. CIOFLEC.

Scrisoarea criticului face senzaţie. Gazetele răspindesc în toată ţara faima «furtului de la Ateneu». Descoperitorul, cunoscătorul aşa de fin al operii lui Grigorescu este încîntat de sine. În «Viaţa literară şi artistică», nr. de la 23 Decembrie 1907, pe care tocmai o cumpărase ca organ al viitoarei sale activităţi, genialul critic mai lansează şi următorul comunicat :

«S'a săvîrșit un furt la Ateneu. Una din pinzele cele mai bune ale maestrului Grigorescu, «Colț de atelier», a fost sustrasă și înlocuită prin o copie fără valoare. D. V. Cioflec, descoperind această impictate, a publicat în ziare o scrisoare către cei în drept, cerînd anchetarea cazului. Sperăm că direcțiunea Ateneului și Ministerul Cultelor, vor face tot posibilul pentru stabilirea vinei și aflarea tabloului. Iar pentru viitor să se ia măsuri severe pentru a împedeca dispariția comorilor noastre artistice.

Acuma cazul ia proporții uriașe. Direcțiunea Ateneului tremură de frica răspunderii și a condamnării la cine știe ce osîndă pentru această «impictate», precum se exprimă dulce descoperitorul teribil al hoției nemaîpomenite. Se agită și artiștii. Se alarmează și Ministerul Instrucției. Ancheta începe, într'o atmosferă de bănueli, de percheziții, de spaima. Și iată că «Monitorul Oficial» de Joi, 3 Ianuarie, 1908, publică la loc de frunte, cu litere mari, următorul comunicat :

«Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice.

«Un ziar din Capitală a anunțat, pe baza unei scrisori particulare, că tabloul în atelier de Grigorescu, care se află la pinacoteca din București, ar fi fost sustras și înlocuit cu o copie.

«Ministerul, în urma cercetărilor sale, face cunoscut că *aceea informație este neîntemeiată și că tabloul original se află neatins.*

Tablou! Adică mai multe tablouri: unul, cel original, care rămăsese la locul lui în pinacotecă, al doilea, copia, care dispăruse cu gloria descoperitorului ei de-odată, al treilea, și cel mai original, tabloul ce ni-l înfățișează pe criticul Cioflec, grav, neturburat, publicând în «Viața literară și artistică» de la 13 Ianuarie, următoarea :

Constatare.

«Intr'o scrisoare publicată de curînd în ziarul «Dimineața», spuneam că la Pinacoteca Ateneului din București, tabloul lui Grigorescu «Un Colț de Atelier» a fost înlocuit cu o copie. *Cercetări și măsuri administrative nu imediat luate, au stabilit, ulterior, prin «Monitorul Oficial», spre mulțămirea tuturor, contrariul.* Prin urmare și de azi încolo tot Pinacoteca posedă originalul. Păcat că același Monitor n'a avut pînă în momentul de față prilejul de-a putea înregistra și regăsirea celor două tablouri ale maestrului, dispărute acestea mai anii trecuți *de-abinele, fără nici-o altă tentativă de substituire.*

V. CIOFLEC.

Prin urmare numai «cercetări și măsuri administrative nu imediat luate», au stabilit «ulterior», «spre mulțămirea tuturor», «contrariul» și dacă ast-fel de cercetări s'ar fi luat «imediat», ele ar fi dovedit «anterior» că d. Cioflec are dreptate, — spre «nemulțămirea tuturor». Logica este, precum se vede, tot așa de fenomenală ca și talentul de critic al d-lui Cioflec, ca și îndrăzneala d-sale de a nu-și pune cenușe pe cap, ca și constatarea inocentă că «de azi încolo tot pinacoteca posedă originalul»!

Pe de-asupra, un adevărat eroism literar și moral : hoțul de păgubaș al «furtului de la Ateneu» e descoperit, e prins, e decapitat, și totuși nu se dă... mort,

ci drept culme a gloriei, mai descoperă «alte două tablouri de maestru, dispărute... mai anii trecuți *de-a binele, fără nici o altă tentativă de substituire*»... Cu alte cuvinte, tabloul «In atelier» nu dispăruse «*de-a binele*» numai fiindcă se făcuse «*o altă tentativă de substituire*»!!

Acestea sînt constatările și faptele, grele, apăsătoare ca o piatră de mormînt asupra reputației mult regretatului critic de artă. Și dacă răposatul totuși încearcă să învie în sicriu, chiar după înmormîntarea de clasa întâia ce i s'a făcut pe cheltuiala Statului, în «Monitorul oficial», prin d. Ministru al instrucției, — minunea aceasta de îndrăzneală și de inconștiență nu va convinge pe nimeni că morții învie! De aceea publicăm cu plăcere darea de seamă a prietenului A. Mirea despre înmormîntarea *irevocabilă* a criticului de artă V. Cioflec, nefericitul hoț de păgubaș, decapitat în fața tabloului «In atelier» din Pinacoteca Ateneului.

I. SCURTU.

CRONICA

Ne grăbim cu plăcere să rectificăm o eroare strecurată în numărul trecut al revistei noastre despre traducătoarea lui Dante, d-na Maria P. Chițu, care se află în viață, trăește în Craiova și este soția d-lui P. Chițu, avocat și deputat al Craiovei, precum ne comunică d. Barbu Constantinescu, nepotul d-sale.

* * *

Cu privire la ceea ce tipărește d. N. Iorga în «Neamul Românesc» nr. 7, despre disoluția «minunatei armonii» de la «Sămănătorul», ne permitem a-i atrage luarea aminte că d-sa cunoaște prea bine *adevăratele* pricini ale retragerii sale de la revista noastră și *aceste* pricini ar fi trebuit să le mărturisească, probînd că este istoricul care știe să respecte *faptele*.

* * *

A apărut fascicola I-a din «Dicționarul etimologic al limbei române». «Elementele latine» de I. A. Candrea și O. Densușianu «Cere-țin». (!)

REDAȚIA.

CRONICA VESELĂ

SUICIDIUL ȘI ÎNMORMÎNTAREA UNUI CRITIC DE ARTĂ

I.

*Vai, ce proteiformă măr e și desperarea!
Cu briciu 'și taie unul a gîtului arteră
Cu CO₂ un altul și-oprește răsufierea,
Iar altul se aruncă pe geam dup'o himeră,*

Preferă unii trenul ca Ana Carenina,
Iar alții postumi ca Iuda, frîghia și săpunul,
Celor grăbiți să plece le recomand strichnina —
Și-l iaă pe garanție dac'o scăpa vreunul!

E esecelent de-asemeni extractul de stramoniiă :
Cu siguranța 'ți cîntă pe casă cucuvaia --
Dar mai curat e totuși cum a făcut Petroniu,
Să mori cu Eunice serin luîndu'ți baia.

Frumos știu să moară de-asemeni Cleopatra,
Lasîndu'și sinul fraged mușcat de o aspidă —
Dar scris a fost, pe groapă să'ți surpi tu însuși piatra
Și morțile ilustre cu tine să se 'nchidă.

Tu ai făcut, Cioflece, ca'n lume nimeni altul!
Cu-al tău deces celebru ai întrecut măsura!
Spre a ținea recordul, tu ai ales cobaltul:
Pe tine 'n floarea vîrstei te-a «sinucis» Pictura.

Maestrul Grigorescu, te-a dat, sărmane, gata!
Vezi, dragul meu, nici vii nici morții nu te cruță!
Ursit-a fost pe tine țărîna cu lopata
O ironie-a sorțit! — s'o zvîrle chiar Vlahuța!

II.

Original ai fost, Cioflece,
Ai vrut să fii cu orice preț,
Priveai la toate-așa de rece,
De-așa de sus și cu dispreț.

Nimica nu făceai pe lume,
Ca cellalți simpli muritori,
Cînd porți așa de mindru nume,
Era fatal așa să mori!

Ba chiar sfîrșitul tău celebru
L'ai anunțat original
Printr'un comunicat funebru
In „Monitorul Oficial».

III.

Ți-ai izbîndit în fine visul și intă-te pe catafalc...
Pe urma ta, în rînd cu lumea, cu-ai mei șușoni smerit eă calc.

Te duce unde nu's tablouri un car purtat de șase cai:
N'o să găsești experți pe-acolo de lucru gratis să le dai!

Emfatic pe o pernă roșă, ca epilog al astei drame,
Cu grijă mare duce Nanu un mic volum de epigrame.

Colivele enorme 's duse în loc de tave, pe palete
Se leagănă în mers coroane cu panglici pline de regrete.

Drept torte-aprinse St. O. Iosif și Anghel poartă lampioane,
Iar Tzigara și A. Vlahuța țin capetele la cordoane.

*In frunte merge domnu' Chendi, sinistrul iezuit umil,
Și după el înseamnă drumul cu lacrămă mari de crocodil.*

*Alături de dînsul saltă, de el ținîndu-se abia,
Cu pasul larg și fantomatic un pantalon de catifea.*

*Vin în monom lînguitorii, ai «Vieții literare» scribi,
Macabri ca în postul mare o generație de hribi.*

*Urmează Scurtu, Sadoveanu, Doinaru, Sandu și Murgoci.
Purtînd pe-o bandieră motto: «Cu arta, dragă, nu te joci!»*

*Vad și «Viața Romînească» cu domnul Stereu care vine.
Purtînd un steag pe care scrie: «Să fii cuviincios, creștine!»*

*Sînt multe panglici, multe «motto» și unu-i mai frumos ca altul.
Remarc pe-al pîtorului Loghi: «Să nu te joci nici cu cobaltul!»*

*La o răscruce Mihalache, cel mai «deștept» din impresari,
Cadelnișînd s'alaturează cu mîndria lui turiferari.*

*Amiculi Cincinat și-ascunde săgeata de epigramist
Și 'mprovizează epitaful trudîndu-se să pară trist.*

*Ranetti și cu Nenea Nae își duc «Furnica» lor bigamă —
Și plîng toți trei că le dispăre așa un musafir de seamă.*

*Le arborat un steag de doliu la domnu' Anastase Simu
La domnu' Kalinderu-asemeni, — momentul a atins sublimu'.*

*Plîng clopotele răposatul cu nota lor cea mai amară
Și iată că a stat acuma din mers coloana funerară.*

*La Ateneă, l-au dus firește — căci nu avem alt Panteon...
Și domnul Chendi, de pe trepte, cu glas perfid și monoton
Incepe-un jalnic panegiric:*

«Mull întristată adunare!

*Vai ce măr e și viața noustră! Ia un biet muc de luminare!
Trec zilele nesabuite ca niște proaste «foiletoane»,
Te «frugmentezi» pe zi ce merge, culegi «impresii» după toane.
Mai dai un pumn în nas la altul, mai scrii o mică infamie,
Te mai abați la vre-o revistă, anunți cite-o monografie,
Și-apoi cînd se trezește 'n tine arar imperiosul ei,
Pe scara cea monumentală îți faci intrare 'n Ateneă,
Și strigi de-acolo 'n gura mare ca vinzătorii de iaurt,
Cu glas de stentor dai alarma că s'a comis un groaznic furt,
C'au emigrat din rame maiștri și 'n locul lor sint numai cîpîi...
Iar cînd îți e măr dragă lumea, atunci, vai! dai ortul popii...
Așa ți s'a 'ntîmplat și ție pe lumea asta mult deșartă!...
Adio, dar, iubit prieten, ilustre critice de artă,
Adio, da, pe totdeauna și pentru cea din urmă oard...
Pe cît ți-a fost de grea prostia, să 'ți fie țărna de ușoară!»*

A. MIREA.